

Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja poikkeaminen; työryhmän mietintö

Johdanto

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia, ympäristönsuojelulakia ja vesilakia.

Tausta

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettu laki (1299/2004, jäljempänä vesienhoitolaki) tuli voimaan 31.12.2004. Lakia säädettäessä vesienhoidon ympäristötavoitteet tulkittiin ainoastaan jäsenvaltioita sitoviksi tavoitteiksi vesienhoitosuunnitelmissa, mutta niillä ei katsottu kuitenkaan olevan sitovaa vaikutusta päätöksentekoon. Vesienhoidon ympäristötavoitteita ja vesien tilan heikentämiskieltoa koskevaa sääntelyä on tarpeen tarkistaa vastaamaan paremmin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä yhteisön vesipolitiikan puitteista (2000/60/EY, jäljempänä vesipuitedirektiivi). Tarkistamistarve perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen ympäristötavoitteita ja niiden sitovuutta vahvistaviin tuomioihin ja osaltaan myös Euroopan unionin komission vesienhoitosuunnitelmista Suomelle antamiin suosituksiin.

Vesipuitedirektiivissä säädetään mahdollisuudesta poiketa vesienhoidon ympäristötavoitteista uuden hankkeen vuoksi. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan uuden hankkeen vuoksi tarvittavan ympäristötavoitteista poikkeamisen edellytykset arvioidaan vesienhoidon suunnittelumenettelyn yhteydessä. Vesienhoitosuunnitelmiin ei ole sisällytetty yhtäkään tällaista poikkeusta. Poikkeamista koskevan asian käsittely vesienhoitosuunnittelun ulkopuolella voi olla tarpeen poikkeuksen käytön ja lupamenettelyn sujuvoittamiseksi.

Vesimuodostumakohtaisia ympäristötavoitteita voidaan vesienhoidon suunnittelussa lieventää tai tavoitteiden saavuttamisen määräaika pidentää. Lievennetyt tilatavoitteet ja tavoitteiden saavuttamisen määräajat sisältyvät siten valtioneuvoston päätökseen vesienhoitosuunnitelmista.

Tavoitteet

Työryhmän mietinnön mukaan vesipuitedirektiivin vesien ympäristötavoitteita koskevien EU-tuomioistuinratkaisujen perusteella vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun

lakiin lisättäisiin uudet lupamenettelyssä sovellettavaksi tulevat säännökset vesien tilan ympäristötavoitteista, joita olisivat vesien hyvän tilan tavoite ja sitä täsmentävä heikentämiskielto. Lisäksi ympäristötavoitteista poikkeamista uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi muutettaisiin paremmin vastaamaan vesipuitedirektiiviä. Ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin tehtäisiin näistä muutoksista johtuvat lisäykset. Molempien lakien lupaedellytyksiin lisättäisiin uusi luvanmyöntämisen edellytys perustuen EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistuneeseen tulkintaan vesienhoidon ympäristötavoitteiden sitovuudesta lupaharkinnassa. Lisäksi sekä ympäristönsuojelulakiin että vesilakiin tehtäisiin tästä johtuva lisäys lupahakemuspykälään sekä säädettäisiin hankekohtainen poikkeaminen ympäristötavoitteista käsiteltäväksi lupamenettelyssä lupaviranomaisessa. Jatkossa nämä asiat tulitisiin käsittelemään perustettavassa valtakunnallisessa lupa-, ohjaus- ja valvontavirastossa osana yhden luukun palvelun periaatetta, jota koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan erikseen.

Tavoitteena on lisäksi selkeyttää ja ajantasaistaa vesienhoidon tavoitteiden saavuttamisen määräajan pidentämistä ja alennettuja tilatavoitteita koskevia säännöksiä vastaamaan paremmin vesipuitedirektiiviä. Näiden poikkeusten valmistelu kuuluisi edelleen vesienhoitoviranomaisena toimivalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja jatkossa myös ne asiat kuuluisivat perustettavalle valtakunnalliselle lupa-, ohjaus- ja valvontavirastolle. Ympäristötavoitteita koskevien poikkeusten soveltamisen sääntelyn tarkistaminen vastaamaan ehdotettuja muutoksia on perusteltua sääntelyn sisällön ja selkeyden näkökulmasta.

Tässä yhteydessä esitetään lisättäväksi myös asetuksenantovaltuuksia sekä tehtävät muut edellä mainittuihin muutoksiin kytkeytyvät muut tarkistukset.

Vastausohjeet vastaanottajille

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta mietinnöstä. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan myös toimittaa sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.ym@gov.fi. Lausunnossa tulee mainita asianumero VN/30326/2022.

VAHVA-ministeriöitä pyydetään ensisijaisesti antamaan lausunto lausuntopalvelu.fi:n kautta. Tämän lisäksi lausunto (vastaus) viedään VAHVAAan sille asialle, johon lausunto liittyy.

Huom.! Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja valtioneuvoston Hankeikkunassa.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään keskiviikkona 15.11.2023.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat:

ympäristöneuvos Saara Bäck, puh. 0295250337 tai sähköposti etunimi.sukunimi(at)gov.fi
ja lainsäädäntöneuvos Erja Werdi puh. 0295 250 312 tai sähköposti
etunimi.sukunimi(at)gov.fi

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM043:00/2022>

Liitteet:

[Työryhmän mietintö 2 10 2023.pdf](#)

Lausunnonantajan lausunto

Voit jättää liitteitä lausunnon yhteyteen. Sallittuja tiedostoformaatteja ovat: pdf, doc, docx, xls, xlsx, ppt, pptx, csv, txt, rtf, zip, jpg, jpeg, png, gif and tif. Liitetiedostojen koko tulee olla pienempi kuin 50 Mb.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Haaranen Tarja
Ympäristöministeriö

Werdi Erja
Ympäristöministeriö